

ALUE- JA KUNTAVAALEISSA VALITTAVILTA PÄÄTTÄJILTÄ EDELLYTETÄÄN KUSTANNUSTIETOISUUTTA

Veronmaksajain Keskusliitto odottaa kevään alue- ja kuntavaaleissa valittavilta päättäjiltä kustannustietoisuutta ja huolellisuutta hyvinvointialueiden ja kuntien taloudenpitoon. Vain siten kaikille kansalaisille voidaan varmistaa hyvälaatuiset ja riittävät sote- ja kuntapalvelut.

Rahaa palvelujen tuottamiseen ei ole koskaan käytettävissä rajattomasti. Tasapainoiseen alue- ja kuntatalouteen on päästävä parantamalla palvelujen tuottavuutta, ei tinkimällä niiden laadusta. Tämä on saavutettavissa toimintaa järkeistämällä ja uutta teknologiaa hyödyntämällä.

Sosiaali- ja terveyspalveluista vastaavien hyvinvointialueiden talous perustuu valtion rahoitukseen. Tähän liittyvä riski pehmeästä budjettirajoitteesta on määrätietoisesti torjuttava. Siksi on tärkeää, että kaikki hyvinvointialueet ja niille valittavat päättäjät sitoutuvat selkeisiin kustannusraameihin. Niiden puitteissa on kaikilla alueilla osattava tuottaa kansalaisille hyviä ja riittäviä palveluja.

Kohtuuton byrokratia ei saa viedä resursseja kansalaisten tarvitsemilta palveluilta. Siksi on erityisen tärkeää havaita ja purkaa mahdollisia hallinnollisia esteitä joustavalle ja tuottavalle toiminnalle. Palvelujen tuottamistapoihin tarvitaan myös riittävästi vaihtoehtoja.

Hyvinvointialueiden rahoittamiseen ei ole olemassa mitään harmitonta ihmelääkettä, saati uuden maakuntaveron kaltaista taikaseinää. Nykyinen hallitus on ilmoittanut, ettei maakuntaveroa tällä vaalikaudella valmistella. Myös kaksi suurinta oppositiopuoluetta ovat vaalien alla viisaasti torjuneet maakuntaveron.

Verojärjestelmän kannalta uuden alueellisen verottajan lisääminen kaikkien nykyisten rinnalle olisi yksiselitteisen kielteinen asia. Verotuksen korotuspaineet kohdistuisivat silloin entistä enemmän ansiotulojen verotukseen. Se mutkistaisi myös verojärjestelmää ja johtaisi veroja koskevan päätöksenteon sirpaloitumiseen. Tällaista uutta veroa ei Suomen verojärjestelmään kaivata jatkossakaan.

Hyvinvointialueet keskittyvät tiukasti pelkästään sote-palvelujen ja pelastustoimen hoitamiseen. Kuten mahdollista maakuntaveroa viime vaalikaudella perusteellisesti selvittänyt komitea totesi, maakuntaveron ei sovellu tällaisten hyvinvointialueiden rahoitukseen.

Kuntavaaleissa valittavat kunnanvaltuustot ovat sen sijaan merkittäviä paikallisia veropäättäjiä, jotka ratkaisevat vuosittain sekä kunnallisverojen että kiinteistöverojen tason omassa kunnassaan. Tässä vaativassa ja vastuunalaisessa tehtävässä vahva kustannustietoisuus on yksi tärkeä lähtökohta. Kunnilla on myös käytännössä huomattavasti laajempi mahdollisuus päättää toiminnan laajuudesta ja sisällöstä kuin tiukan valtakunnallisen ohjauksen kohteena olevilla hyvinvointialueilla.